

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat KURUM tarafından Anayasanın 98' inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Sait DEDE
Hakkâri Milletvekili

Hakkâri ve ilçelerinde ısıtmada kullanılan kömür ve fueloil emisyonlarının filtresiz olarak atmosfere bırakılması ve kullanılan yakıtların kalitesizliği ve ilgili kurumların denetim eksikliğinden dolayı; Hakkâri ve ilçelerinde hava kirliliği boğucu boyutlara ulaşarak, insan sağlığını tehdit eder duruma ulaşmıştır. Hiçbir sanayi tesisinin ve fabrikanın olmadığı Hakkâri, iller arası hava kirliliği sıralamasında kirlilik seviyesinin sınır değerlerin üzerinde çıktığı illerin başında geliyor. Bakanlığınıza bağlı Ulusal Hava İzle Ağında yer alan 10.01.2021 tarihli raporda verilerin kirletici ve sınır değerlerin çok üstünde olduğu değerlendirilmesinden sonra sitede 'Sağlık açısından acil durum oluşturabilir. Nüfusun tamamının etkilenme olasılığı yüksektir' şeklinde uyarı paylaşılmıştır. Önergenin verildiği tarih itibariyle paylaşılan son verilerde (10/01/2021) Ulusal sınır olarak belirlenen $60 \mu\text{g}/\text{m}^3$ Asılı partiküler Madde (PM 10) değeri, Hakkâri'de $82 \mu\text{g}/\text{m}^3$ olarak görülmektedir. 24 saat ortalamasının $125 \text{ mg}/\text{m}^3$ olarak belirlendiği SO2 oranı ise Hakkâri'de $1.082 \mu\text{g}/\text{m}^3$ olarak görülmektedir. Yine diğer şehirlerin aksine Hakkâri ile ilgili raporda Azot dioksit (NO2), Kükürt dioksit (SO2), Ozon (O3) oranlarına ilişkin veri paylaşılmamıştır. Hava kirliliğinin insan sağlığına etkisi öksürük ve bronşitten, kalp hastalığı ve akciğer kanserine kadar değişmekle birlikte kronik rahatsızlığı olan duyarlı gruplarda bu etki çok daha çeşitli ve fazla olmaktadır. Bu etkileri ve boyutları dikkate alındığında hava kirliliği, kontrol edilmesi ve önlenmesi gereken önemli bir sorun olarak, Hakkâri ve ilçelerinde yaşamı ve doğayı tehdit etmektedir.

Bu bağlamda;

1. Hakkâri ve ilçelerinde insan sağlığını, hayvan ve bitki topluluklarını doğrudan etkileyen hava kirliliğinin sebebi nedir?
2. Hakkâri'de herhangi bir sanayi tesisi veya fabrika bulunmamasına rağmen hava kirliliği neden kaynaklanmaktadır?

3. Hakkâri'de atmosfere bırakılan emisyonu kontrol altına almak, insan ve çevresini hava kaynaklı kirlenmelerden doğacak tehlikelerden korumak, olumsuz etkileri gidermek ve bu etkilerin ortaya çıkışını engellemek için bir çalışmanız var mı?
4. Bakanlığınıza bağlı Ulusal Hava Kalite İzleme Ağı Hakkâri iline ilişkin 10/01/2021 tarihli hava durumu raporunda; açık hava sporları için, bisiklet sürmek için, açık havada yürüyüş yapmak için ve dışarıda piknik yapmak için kötü bir hava uyarısı yapmakta ve daha da önemlisi hava durumunun sağlık açısından acil durum oluşturabileceği, bu olumsuzluktan nüfusun tamamının etkilenme olasılığının yüksek olduğu ikazını yapmaktadır. Bu acil durum karşısında ne yapmayı düşünüyorsunuz? İnsan sağlığının risk altında olduğu Hakkâri'de Sağlık bakanlığıyla beraber yürüttüğünüz bir çalışma var mıdır?
5. Hakkâri ve ilçelerinde hava kalitesinin korunması ve kirliliğin önlenmesi için girişiminiz olacak mı, bu noktada sağlıklı ve temiz bir atmosfer sağlayacak politikalarınız nelerdir?
6. Hava kirliliğinin özellikle kış mevsiminde artmasının sebebi ısınmak için kullanılan kömür müdür? Eğer bundan kaynaklı bir kirlilik söz konusu ise bakanlığınızın sorumluluğu bulunmakta mıdır? Isınmadan kaynaklanan hava kirliliğinin kontrolü yönetmeliği bakanlığınıza bu noktada hangi yetkileri vermektedir? Bu yönetmeliğe uygun politikaların uygulandığını düşünüyor musunuz? İl ve ilçe merkezlerine gelen kömürlerin kontrolü konusunda belediyelerle ortak yürüttüğünüz bir çalışma var mıdır?
7. Kış mevsiminde kullanılacak yakıtlara ait kriterler nelerdir? Bu kriterlere aykırı davranışın müeyyidesi nedir? Özellikle kamu kurumlara alınan kömürlerin ihale rantından kaynaklı olarak düşük kaloride olduğu ve hava kirliliği yarattığı iddiasına ilişkin bakanlığınızın başlattığı bir inceleme var mıdır? Bu konuda nasıl bir denetim yapmaktasınız?